

מאמר יגיע כפיך – ה'תשכ"ד

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לימים הראשונים דהג הפסח, ה'תשס"ז

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ששים ושבע לבריאה

מאה וחמש שנה להולדת כ"ק אדמו"ר זי"ע

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולעילוי נשמת

מרת מאטיל ע"ה

בת הרה"ח ר' בן-ציון ע"ה

נלביע חי ניסן, ה'תשס"ז

ולעילוי נשמת

בעלה הרה"ית ר' שמשון הכהן ע"ה

בהרה"ח ר' יעקב אפרים הכהן ע"ה

שטאק

נלביע י"ד אדר, פורים, ה'תשס"ז

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס על ידי ולזכות משפחתם שליט"א

ד) וזהו יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, והענין בזה, דכיון שהצורך בענין היגיעה אינו אלא כדי שהשפע האלקי יומשך ויתלבש למטה בעולם העשי' הגשמי (מטעם הנ"ל, מצד ענין התורה שענינה הוא לברר ולהבדיל כו', ומצד ענין השבירה ונפילת הניצוצות כו'), לכן אינו צריך להעמיק דעתו ביגיעה זו, אלא רק יגיע כפיו בלבד²⁰, שזהו הדיוק יגיע כפיך, ולא יגיע ראשך, והיינו, מצד הידיעה וההכרה שהעסק שלו אינו אלא לבוש בדרך הטבע שבו יומשך ויתלבש השפע האלקי, וא"כ, הענין העיקרי הוא השפע האלקי, ולא הלבוש בדרך הטבע, שכללות ענין הטבע אינו אלא כגרון ביד החוצב בו²¹. וכאשר ההתעסקות בענין הפרנסה היא באופן כזה, אזי מסיר ומבטל את כל הדברים שיכולים לעכב ולמנוע את השפעת הפרנסה, ופועל שגם בלבושי העשי' יתגלה שורש ומקור השפע האלקי כפי שנמשך מבחי' חסד דעתיק. ועז"נ יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך, ודרשו חז"ל²² אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, אשריך בעוה"ז לפי שהעסק בפרנסה הוא ללא טרדות ודאגות כו', וטוב לך לעוה"ב, לפי שמברר את הניצוצות ומעלה אותם לשרשם ומקורם, שזהו ענינו של עולם הבא שנקרא עולם ברור²³, ולא שייך בו פסולת כלל, ע"ד המן שהי' נבלע באברים ולא הי' בו פסולת כלל²⁴, שלכן לא ניתנה התורה לאוכלי המן, כיון שענין התורה הוא לברר בירורים (כנ"ל). אך מ"מ הי' המן נסיון אם יוכלו לברר ע"פ התורה, וכמ"ש בפרשת המן²⁵ למען אנסנו הילך בתורתו אם לא, כמבואר הטעם במק"א²⁶, וד"ל.

©

Published and Copyright 2007 by
VAAD HANOCHOS BLAHAK

788 Eastern Parkway Suite #408

Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (718) 778-5776

E-mail: info@lahak.org

Internet: http://www.lahak.org

The Kehot Logo is a trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5767 • 2007

Printed in the United States of America

נדפס בדפוס The PrintHouse 538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237 (718) 628-6700	נסדר והוכן לדפוס על ידי חיים שאול בן חנה בדפוס „ועד הנחות בלה"ק" Tel. (718) 604-2610 Fax. (718) 778-5776
סדר ועימוד בתכנת „תג". הפצה בארצות-הברית: (718) 735-4585	

20) ראה גם לקו"ת שלח מב, ריש ע"ד.
חוקת סו, ג. ד"ה מים רבים תשל"ח (תו"מ)
סה"מ חשוון ע' (רמו).
21) ע"פ ישעי' י, טו.
22) ברכות ח, סע"ב.

23) ראה פסחים נ, א. ב"ב יו"ד, ב.
24) יומא עה, ב.
25) בשלח שם, ד.
26) ראה גם מאמרי אדה"ז תקס"ח ח"א ע' כט ואילך.

תפלתו לפעול שהמזון המוכן לפניו יהי' לבוש לבחי' חסד דעתיק, ואשר בחי' חסד דעתיק תתלבש בהמזון המוכן לפניו.

ג) **וביאור** הענין, דהנה, כללות הצורך בירידת והתלבשות השפע למטה דוקא, שלכן צריך להיות גם הענין דיגיע כפיך (כנ"ל), הוא מצד ב' ענינים. ענין הא' הוא התורה, שענינה הוא¹¹ לברר ולהבדיל בין טמא לטהור¹² ובין קודש לחול, והרי לא שייך ענין הבירור וההבדלה אלא ע"י הירידה וההתלבשות למטה עד לעוה"ז שבו יש גם ענינים שהם היפך הקדושה כו', כידוע שבעוה"ז יש תערוכת ב' קצוות כו', כמבואר בארוכה במק"א¹³ בביאור הטעם שענין התשובה הוא בעוה"ז דוקא. וזהו גם מש"נ במתן תורה אנכי הוי' אלקיך גו'¹⁴ וסמך לוי' לא יהי' לך אלקים אחרים גו'¹⁵, דלכאורה אינו מובן הלא במ"ת היו גילויים נעלים ביותר, ולמה הוצרך אז לאזהרה דלא יהי' לך אלקים אחרים גו'. אך הענין הוא, שכל ענין התורה הוא לברר ולהבדיל כו', וענין זה שייך רק ע"י הירידה וההתלבשות למטה עד שתהי' מציאות של נפרדים שיוכלו להקרא בשם אלקים אחרים כו'. וזהו גם מה שאמרו חז"ל לא ניתנה התורה לאוכלי המן נולהעיר מהחידוש שבדבר, שזהו להיפך מהמובא בכ"מ¹⁶ מאמר חז"ל¹⁷ לא ניתנה תורה התורה לידרש אלא לאוכלי המן], כי, אוכלי המן לא הוצרכו להתעסק בענין הפרנסה באופן של יגיע כפיך, לפי שנמשך להם המשכת המזון באופן של השפעה מלמעלה, שזהו כללות ענין המן שבא בדרך המשכה מלמעלה למטה, באופן שלא נוגע כלל עבודת ופעולת המטה, וכמ"ש¹⁸ ולא העדיף המרבה (ויתירה מזה) והממעיט לא החסיר, ואילו נתינת התורה היא כדי להיות ענין העבודה מלמטה למעלה דוקא, לברר ולהבדיל בין טמא לטהור ובין קודש לחול, כנ"ל. וענין הב' הוא מצד השבירה שבעולם התהו שהיתה בסיבת חטא אדה"ר¹⁹, שעיי"ז נפלו ניצוצות דתהו למטה, ולזה צ"ל עבודת האדם לברר הניצוצות, ובירור זה נעשה באופן של התלבשות, ע"י ההתעסקות בהדברים הגשמיים שבהם נפלו הניצוצות, שזהו גם ענין היגיעה בפרנסה, יגיע כפיך, שעיי"ז נעשה בירור הניצוצות כו'.

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ימים הראשונים דחג הפסח הבעל"ט, הננו מוציאים לאור מאמר ד"ה יגיע כפיך כי תאכל, שנאמר בהתוועדות ליל ב' דחג הפסח, ה'תשכ"ד, הנחה בלתי מוגה.

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

יום הבהיר י"א ניסן, ה'תשס"ז
יום הולדת המאה וחמש של כ"ק אדמו"ר זי"ע
ברוקלין, נ.י.

11) ראה גם תניא אגה"ק סכ"ו.

12) ראה שמיני יא, מז.

13) ראה לקו"ת פינחס עה, סע"ב ואילך.

14) יתרו כ, ב.

15) שם, ג.

16) ראה גם תורת חיים וישב קצח, ב.

17) ראה תו"ח בשלח ריו, א. ובכ"מ.

18) ראה מכילתא בשלח יג, יז. שם טז, ד.

19) בשלח טז, יח.

ההמשכה שנעשית ע"י החותם דיוהכ"פ היא רק בבחי' מלכות דאצילות, ונוסף לזה צריך לפעול שיומשך השפע לעולמות שלמטה מאצילות. והענין בזה, שלגבי עולמות ב"ע, הנה גם בחי' חסד דאצילות הוא ענין של פשיטות, חסד פשוט, שאפשר להיות ממנו השפעות שונות, והיינו, שיכול להיות נמשך השפעה בגשמיות, ויכול להיות נמשך גם השפעה ברוחניות, כמו השפעת השכל בנוגע להצלחה בלימוד התורה, ובזה גופא ישנם כמה אופנים, השפעה בנוגע לגליא דתורה או בנוגע לפנימיות התורה. וכמו כן יכולה להיות ההשפעה בנוגע לעבודת התפלה, שתהי' לו תוספת חיות בתפלה וכו'. וכמו כן יכולה להיות ההשפעה שיהי' לו חלק טוב בגן עדן, וכיו"ב. ועל זה נאמר שאדם נידון בכל יום, היינו, שנוסף על ההמשכה כפי שהיא בר"ה ועד להחותם דיוהכ"פ (שהיא בבחי' חסד דעתיק כפי שנמשך עד מלכות דאצילות), נידון אדם בכל יום באיזה אופן תומשך ותצטייר ההשפעה למטה ביום זה. וזהו ענין התפלות והבקשות שבכל יום, שע"ז תצטייר ותומשך ההשפעה בהענינים הפרטיים שמתפללים ומבקשים עליהם. וזהו גם הטעם שצ"ל יגיע כפיך דוקא, כי, בכדי שהמשכת השפע בענין הפרנסה תתלבש ותצטייר בפרנסה גשמית בעולם העשי' הגשמי, צריך להיות גם עשיית הכלי ע"י יגיע כפיך.

ועפ"ז יובן גם מה שאומרים בברכת המזון הזן את העולם כולו בטובו, בחן בחסד כו' הוא נותן לחם לכל בשר, דלכאורה אינו מובן, הרי זה גופא שהקב"ה זן את העולם הו"ע של השפעת חסד, ומהו ענין הזן כו' בחסד. וגם מהו הענין דנותן לחם דוקא, הלא עיקר החסד הוא הברכה והשפע, ולמה מייחד את החסד אל הלחם דוקא. אך הענין הוא, דמ"ש (הזן כו') בחסד הוא בחי' חסד דעתיק, שהוא חסד היולי, והחידוש דהזן כו' בחסד הוא שאור החסד העליון נמשך ומתלבש בחסד גשמי להיות נותן לחם, מזון גשמי דוקא, והיינו, שהירידה וההתלבשות דאור החסד העליון לבוא בחסד גשמי (ע"י בחי' גבורה שבחסד, כנ"ל), הרי זה גופא חסד גדול כו'. ובזה יובן גם מ"ש בזהר" שר' ייסא סבא הי' מתפלל על מזונו גם כאשר מזון סעודתו הי' כבר מוכן לפניו. והביאור בזה (ולמעיר שביאור זה הוא ביאור חדש)¹⁰, שגם כאשר מזונו מוכן לפניו, יכול להיות שלא יהי' מלובש בו בחי' חסד דעתיק, ועל זה היתה

בס"ד. ליל ב' דחג הפסח, ה'תשכ"ד

(הנחה בלתי מוגה)

יגיע' כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך². וצריך להבין מהי המעלה שמאכל האדם הוא מיגיע כפיו דוקא. ולהבין זה יש להקדים תחילה ביאור הענין שאדם נידון בכל יום³ (שלכן אנו מתפללים בכל יום על פרנסה ושאר צרכי האדם), דלכאורה, כיון שאמרו חז"ל⁴ כל מזונותיו של אדם קצובים לו מראש השנה ועד עם הכיפורים, א"כ מהו הענין שאדם נידון בכל יום.

(ב) **ויובן'** בהקדים ביאור ענין החתימה בנעילה דיוהכ"פ (שאו נחתם הדין למעלה על כל השנה⁶), שהוא עד"מ החותם שע"ג האגרת, שבלעדי החותם יכול להשתנות מה שנכתב באגרת, אך ע"י החותם נעשה קיום הדבר באופן שלא ישתנה לעולם, כמ"ש ונתחתום גוי אין להשיב. והענין בזה, דהנה, ההמשכה שבראש השנה היא מבחי' חסד דעתיק, שהוא כח החסד היולי שיכול להתפשט בלי שיעור וגבול, וגם לא ימצא בו שום ציור פרטי, ובאופן כזה אי אפשר שיושפע החסד אל המקבל. ולכן צריך להיות ענין הגבורה שבחסד, שהו"ע צמצום והתחלקות ההשפעה, היינו, שכח החסד היולי יתחלק לכמה חלקים, שע"ז יתלבש בציור פרטי, ויומשך במדה וגבול, ואז יוכל להיות נשפע אל המקבל. וזהו ענין החותם בנעילה דיוהכ"פ⁸, דכיון שאז נעשית עליית המלכות עד לבחי' עתיק, הנה הה' גבורות דמלכות פועלים ענין הצמצום וההתחלקות בהשפעה שמבחי' חסד דעתיק שתוכל להיות נמשכת בעולמות. וזהו בדוגמת החותם שע"ז נעשה קיום הדבר שלא ישתנה, היינו, שהשפעת החסד לא תשאר בבחי' היולי שיכול להשתנות בכמה אופנים כו', אלא תתלבש בציור במדה וגבול, שע"ז יושפע החסד אל המקבל. אמנם, גם

(1) ראה ד"ה יגיע כפיך במאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ח ח"א ע' קסה ואילך. וראה בהשיחה שלפני המאמר סכ"ה (לעיל ע' ...).

(2) תהלים קכח, ב.

(3) ר"ה טז, א.

(4) ביצה טז, רע"א.

(5) בהבא לקמן ראה גם מאמרי אדה"ז

תקס"ה ח"ב ע' תרמח ואילך. סהמ"צ להצ"צ מצות תגלחת מצורע פ"ב ואילך (קו, א ואילך). אוה"ת פ' ראה ע' תשכב ואילך. קונטרס ומעין מאמר יז ואילך.

(6) ר"ה שם, ב.

(7) אסתר ח, ח.

(8) ראה פע"ח שער יוהכ"פ פ"ה.

(9) ח"א קצט, ב. ח"ב סב, ב. (10) עוד ביאור בזה — ראה לקו"ש חכ"ו ע' 99 ואילך.